

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 22.11.2006
KOM(2006) 728 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU A EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU**

Cesta k účinnějšímu využívání daňových pobídek pro VaV

{SEC(2006)1515}

OBSAH

Úvod	3
1. Právo EU a daňové pobídky pro VaV	4
1.1. Slučitelnost se základními svobodami	4
1.2. Slučitelnost s pravidly pro státní podpory	6
2. Osvědčené modely daňového zacházení a daňových pobídek pro VaV	8
3. Zásady pro opatření společného zájmu a vzájemného prospěchu	9
3.1. Podpora velkých nadnárodních projektů v oblasti VaV	9
3.2. Mladé inovativní podniky	10
3.3. Podpora financování výzkumu prostřednictvím nadací	10
3.4. Přeshraniční mobilita výzkumných pracovníků	10
3.5. Usnadnění přeshraničního externího zadávání VaV	11
3.6. VaV a DPH	11
3.7. Zacházení s VaV ve společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob	12
4. Závěr	12

Úvod

V lisabonské strategii¹ se členské státy zavázaly k provedení strukturálních reforem svého hospodářství. V této souvislosti Evropská rada požadovala, aby se investice do výzkumu a vývoje (dále jen „VaV“) do roku 2010 přiblížily 3 %, přičemž 2 % by měla pocházet ze soukromého sektoru. Sdělení „*Investovat do výzkumu: Akční plán pro Evropu*“² zdůraznilo, že VaV hraje rozhodující roli při dosahování přírůstků produktivity a hospodářského růstu, společenský výnos investic je však často vyšší než soukromý výnos pro investující podnik. Toto selhání trhu lze řešit kombinací různých opatření veřejné podpory ke zvýšení soukromých investic do VaV, např. grantů, daňových pobídek a mechanismů sdílení rizik, s přihlédnutím ke zvláštní situaci a cílům jednotlivých členských států.

V poslední době se daňové pobídky staly jedním z hlavních nástrojů, který mnoho členských států využívá ke zvýšení podnikového VaV. Současně s tím výrobní odvětví přebírá otevřený inovační model a přeshraniční spolupráce se stává běžným jevem, zejména v odvětví špičkových technologií. Rozmanitost zavedených systémů však vede ke stále složitější situaci v oblasti daňového zacházení s VaV v Evropě, která brání spolupráci v rámci celé Evropy.

V souladu se závazkem Evropy stát se přitažlivějším místem pro podnikový VaV Komise v roce 2005 ve sděleních o příspěvku daňové a celní politiky k lisabonské strategii³ a o společném přístupu v oblasti výzkumu a inovací⁴ oznámila svůj záměr prosazovat soudržnější a příznivější daňové prostředí pro VaV, přičemž zároveň uznává pravomoc členských států, pokud jde o vnitrostátní daňovou politiku. Tento přístup k daňovým pobídkám pro VaV je potvrzen jako priorita ve sdělení o uvádění znalostí do praxe⁵.

Toto sdělení obsahuje pokyny s cílem pomoci členským státům zlepšit jejich daňové zacházení s VaV a vypracovat vzájemně konzistentní řešení společných problémů, a to:

- objasněním právních podmínek pro daňové pobídky členských států pro VaV vyplývajících z práva EU, zejména příslušné judikatury Evropského soudního dvora (ESD) týkající se svobod stanovených ve Smlouvě o EU a pravidel státní podpory;
- vyzdvižením obecných koncepčních rysů s ohledem na daňové zacházení a pobídky pro VaV na základě odborné analýzy osvědčených postupů;
- předložením řady možných budoucích iniciativ zaměřených na konzistentní řešení problémů společného zájmu.

Připojená příloha obsahuje podrobnější pokyny k navrhování, provádění a vyhodnocování daňových pobídek pro VaV.

¹ KOM(2005) 24.

² KOM(2003) 226.

³ KOM(2005) 532.

⁴ KOM(2005) 488.

⁵ KOM(2006) 502.

1. PRAVO EU A DAŇOVÉ POBÍDKY PRO VAV

Většina stávajících daňových pobídek pro VaV, které členské státy nabízejí, je dostupná pro všechny podniky, bez ohledu na jejich velikost, oblast činnosti nebo umístění, proto se z hlediska práva EU považují za obecná opatření. Některé daňové pobídky pro VaV se však soustředí na konkrétní typy společností, odvětví nebo činnosti. Tento oddíl se zaměřuje na právní parametry pro všechny daňové pobídky pro VaV a obsahuje pokyny pro navrhování těchto pobídek s cílem zamezit neslučitelnosti s právem EU kvůli územním omezením. Činitele, které vedou k tomu, že se pobídka považuje za územně omezenou, mohou být explicitní nebo implicitní. V případě implicitních činitelů je pobídka obvykle navržena tak, že fakticky vede k upřednostňování VaV uskutečňovaného v daném členském státě před výzkumem prováděným jinde v EU.

Všechny daňové pobídky pro VaV zavedené členskými státy musí být v souladu se základními svobodami stanovenými Smlouvou a se zásadou nediskriminace. Jakoukoliv daňovou pobídku pro VaV, která ukládá omezení, pokud jde o to, kde se VaV provádí (*územní omezení*), je nutno přezkoumat za účelem ověření slučitelnosti s článkem 43 (svoboda usazování) a článkem 49 (volný pohyb služeb) Smlouvy o ES. V tomto ohledu Komise v současnosti zkoumá slučitelnost právních předpisů členských států a zjistila řadu sporných případů, které již byly s členskými státy projednány nebo o nichž se dosud jedná. Územní omezení obsažená v daňových pobídkách pro VaV jednoho členského státu jsou nyní projednávána u ESD⁶ (Komise v. Španělsko). V ostatních případech (např. Francie, Nizozemsko, Belgie) iniciativy Komise členské státy přiměly, aby své daňové právní předpisy nebo postupy změnily.

Je důležité zmínit, že v tomto oddíle je uveden názor Komise na stávající judikaturu ESD týkající se daňových pobídek pro VaV. Dále je nutno zdůraznit, že posouzení slučitelnosti konkrétní daňové pobídky pro VaV s právem EU závisí na okolnostech daného případu.

1.1. Slučitelnost se základními svobodami

Při analýze daňové pobídky pro VaV považuje Komise explicitní i implicitní územní omezení za neslučitelná se svobodami stanovenými ve Smlouvě o EU. Příkladem explicitního omezení je právní předpis, který omezuje výhodu daňové pobídky pro VaV na činnosti prováděné v daném členském státě. Územní omezení porušují svobodu usazování tím, že znemožňují, aby společnosti prováděly VaV nebo jej zadávaly externě jinde v EU.

Explicitní územní omezení bylo hlavní otázkou ve věci *Laboratoires Fournier* (C-39/04) projednávané ESD, v níž tento rozhodl o protiprávnosti francouzských daňových úlev na výzkum (*Credit d'Impôt Recherche*), které v té době platily. Podle francouzského všeobecného daňového zákoníku (*Code Général des Impôts*) obdržely průmyslové, obchodní nebo zemědělské podniky daňovou úlevu pouze s ohledem na výdaje na činnost v oblasti VaV uskutečňovanou ve Francii. ESD rozhodl, že právní předpisy omezující výhodu daňové úlevy na VaV prováděný na území dotyčného členského státu je v rozporu se zásadou volného pohybu služeb. Podle rozsudku tento právní předpis tím, že zavedl diskriminaci s ohledem na místo usazení poskytovatele služby, omezuje přeshraniční činnost a je v přímém rozporu

⁶ C-248/06.

s cílem politiky Společenství v oblasti VaV, který spočívá v plném využívání potenciálu vnitřního trhu odstraněním právních a daňových překážek spolupráce mezi podniky. Francouzská daňová pobídka byla rychle upravena tak, aby byla v souladu s rozsudkem.

Níže jsou uvedeny příklady implicitních územních omezení: 1. daňová pobídka týkající se nákladů na VaV vzniklých kdekoli v EU, avšak podléhající správnímu schválení, které upřednostňuje domácí podniky provádějící VaV oproti nerezidentům, kteří chtějí poskytovat služby v oblasti VaV, např. pokud je toto schválení zapotřebí pouze v případě nákladů na VaV vzniklých v zahraničí nebo je-li u nerezidentních společností administrativní zátěž větší; 2. daňová pobídka týkající se nákladů na subdodavatelsky prováděný VaV, která však omezuje podíl VaV, jenž lze zadat formou subdodávek u nerezidentních subjektů. Uznat však lze daňovou pobídku omezující podíl VaV, který lze zadat formou subdodávky, aniž se přitom rozlišuje mezi domácími a nerezidentními subdodavateli.

ESD v zásadě uznává, že omezení oblasti působnosti daňových pobídek by mohlo být za určitých zvláštních okolností odůvodněné, a to buď na základě výjimky výslovně stanovené ve Smlouvě⁷, či z jiných důvodů, které ESD uznává jako *naléhavé důvody obecného zájmu*. ESD však takovéto omezení uznává pouze tehdy, je-li jisté, že sledovaných cílů nelze dosáhnout použitím méně omezujícího opatření (zásada proporcionality). V minulosti se členské státy pokoušely hájit územní omezení u ESD na základě několika argumentů:

a) Daňový dohled

Členské státy tvrdily, že naléhavým důvodem obecného zájmu, který odůvodňuje územní omezení, je potřeba účinného daňového dohledu. ESD rozhodl, že členský stát má v zásadě právo uplatňovat opatření za účelem jednoznačného a přesného zjištění výše nákladů, které lze odečíst jako výdaje na výzkum (Baxter⁸, Fournier). Může rovněž vyžadovat, aby daňový poplatník nerezident jednoznačně a přesně prokázal, že ztráty, které údajně utrpěl, podle vnitrostátních předpisů upravujících výpočet příjmů a ztrát odpovídají skutečně vzniklým ztrátám (Futura a Singer⁹). ESD však dospěl k závěru (Baxter, Futura a Singer a Fournier), že omezení v těchto konkrétních případech nejsou přiměřená sledovaným cílům. Např. ve věci Baxter a Fournier dospěl ESD k závěru, že vnitrostátní právní předpisy, které neuznávají doklady předložené daňovým poplatníkem jako platné pro VaV provedený v jiném členském státě, nelze odůvodnit potřebou účinného daňového dohledu. V těchto případech se odkazuje na směrnici o vzájemné pomoci¹⁰ a na skutečnost, že by členské státy měly být schopny získat relevantní a potřebné informace podle této směrnice nebo prostřednictvím dvoustranných daňových smluv¹¹.

b) Ztráta daňových příjmů

⁷ Články 46 a 55 Smlouvy o ES.

⁸ C-254/97.

⁹ C-250/95.

¹⁰ Směrnice Rady 77/799/EHS ve znění směrnice 2004/56/ES.

¹¹ Vestergaard C-55/98, Futura a Singer C-250/95, Danner C-136/00.

V několika případech členské státy tvrdily, že důvodem uložení omezení může být snaha zamezit ztrátě daňových příjmů. ESD však jednoznačně zastával názor, že rozpočtové argumenty nejsou jako takové přijatelné¹².

c) Snaha zabránit vyhýbání se daňovým povinnostem

ESD v zásadě uznává, že důvodem omezení základních svobod může být snaha zabránit vyhýbání se daňovým povinnostem. Ze stávající judikatury však vyplývá, že ESD neuznává obecné územní omezení, ale spíše právní předpisy, které mají zamezit konkrétním čistě vykonstruovaným operacím¹³. Pokud jde o zamezení daňových úniků, ESD odkazuje rovněž na možnost, aby členský stát použil směrnici o vzájemné pomoci.

d) Podpora VaV a konkurenceschopnosti v jednotlivých členských státech

Ve věci Fournier ESD uvedl, že podpora VaV může být považována za naléhavý důvod veřejného zájmu, který může opravňovat k omezení výkonu základních svobod. Poznamenal však, že pokud členský stát odmítne poskytnout daňovou úlevu na základě toho, že VaV byl proveden v jiném členském státě, je to v rozporu s cíli politiky Společenství v oblasti VaV, k nimž podle čl. 163 odst. 1 Smlouvy o ES patří *posilovat vědecké a technologické základy průmyslu Společenství a podporovat rozvoj jeho mezinárodní konkurenceschopnosti*.

Stávající judikatura obsahuje četné a shodující se důkazy, že ESD pravděpodobně neuzná územní omezení s ohledem na uplatňování daňových pobídek pro VaV. Členské státy by proto při navrhování daňových pobídek měly vzít v úvahu, že se nebude mít za to, že explicitní (a v některých případech implicitní) podoba územního omezení je v souladu se Smlouvou o ES. To však nevylučuje územní omezení, která jsou pouhým odrazem zásady teritoriality daňové pravomoci členských států. Například pobídka vztahující se na daň ze mzdy nebo příspěvek na sociální zabezpečení pro pracovníky v oblasti VaV může být na základě své povahy fakticky omezena na osoby, které vykonávají činnosti v oblasti VaV v členském státě, v němž jsou zdaněny nebo v němž platí příspěvky na sociální zabezpečení.

1.2. Slučitelnost s pravidly pro státní podpory

Daňové pobídky pro VaV v členských státech nepodléhají jen právním omezením, která jsou uložena svobodami stanovenými Smlouvou, ale musí být rovněž v souladu s pravidly Společenství pro státní podpory. Podle čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES „podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem“. Pravidla pro státní podpory v zásadě platí bez ohledu na formu podpory. Proto by daňové pobídky pro VaV mohly představovat státní podporu, jsou-li splněna příslušná kritéria podle čl. 87 odst. 1 a judikatury ESD týkající se podmínek, za nichž se daňová opatření v oblasti VaV považují za státní podporu, a jestliže podpora nespadá do oblasti působnosti nařízení o podpoře *de minimis*¹⁴. Ucelené posouzení těchto podmínek je uvedeno v oznámení Komise z roku 1998 o použití předpisů o státní podpoře v případě opatření týkajících se přímého zdanění

¹² Danner a X a Y, ICI C-264/96, De Groot C-385/00, Bosal C-169/01, Saint-Gobain C-307/97 a Skandia C-422/01.

¹³ X a Y C-436/00, Danner C-136/00.

¹⁴ Nařízení Komise č. 69/2001 nebo předpisy, které by jej nahradily.

podnikatelské činnosti¹⁵, které obsahuje rovněž specifické pokyny. Jedním z hlavních kritérií je selektivita daňové pobídky pro VaV. Daňová pobídka pro VaV se považuje za selektivní, jsou-li potenciální oprávněné osoby omezeny, zejména pokud jde o velikost (např. malé a střední podniky), umístění nebo odvětví, a jako taková pravděpodobně představuje státní podporu.

Závěry ze zasedání Evropské rady ve Stockholmu a v Barceloně vyzvaly k dalšímu úsilí o snižování celkové úrovně státních podpor a k přesměrování podpor na horizontální cíle společného zájmu, včetně hospodářské a sociální soudržnosti, a jejich zaměření na zjištěná selhání trhu.

Opatření v oblasti přímých daní, která sledují obecné cíle v oblasti hospodářské politiky snížením daňového zatížení v souvislosti s některými výrobními náklady (včetně výdajů na VaV), obvykle nepředstavují státní podporu, pokud se vztahují bez rozdílu na všechny podniky a na výrobu veškerého zboží a poskytování veškerých služeb. Skutečnost, že některé podniky mají vyšší úroveň výdajů na VaV než jiné, a tudíž mají prospěch z daňových opatření v oblasti VaV, zejména podniky, které působí v odvětvích náročných na VaV, nutně neznamená, že opatření jsou selektivní.

V některých případech mohou být daňové pobídky pro VaV, které představují státní podporu, slučitelné se Smlouvou na základě čl. 87 odst. 3. Komise přijala rovněž nový revidovaný rámec Společenství pro státní podporu na výzkum, vývoj a inovace (dále jen „rámec“)¹⁶, podle něhož bude Komise posuzovat opatření státní podpory na výzkum, vývoj a inovace, která jí budou oznámena, včetně opatření v podobě daňových pobídek pro VaV.

Při navrhování daňových pobídek pro VaV by členské státy měly přihlížet k výše zmíněnému oznámení a rámci. Prvním krokem je určit, zda lze daňovou pobídku pro VaV považovat za obecné opatření. Ve většině případů jsou daňové pobídky, které jsou dostupné všem podnikům bez ohledu na velikost, odvětví nebo umístění, považovány za obecná opatření, která nespadají do oblasti působnosti rámce.

Při posuzování daňové pobídky pro VaV, která představuje státní podporu podle čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, bude Komise přihlížet zejména k těmto prvkům:

- daňová pobídka pro VaV se vztahuje na jednu nebo několik kategorií VaV stanovených v rámci (tj. základní výzkum, aplikovaný výzkum a experimentální vývoj);
- daňová pobídka pro VaV se týká výhradně některých způsobilých výdajů na VaV uvedených v rámci a
- v případě daňové pobídky pro VaV lze zjistit výši podpory a tato výše nepřekračuje maximální prahovou hodnotu stanovenou v rámci.

V rámci pro výzkum, vývoj a inovace se dále uvádí, že při tom bude Komise vycházet z toho, že na základě hodnotících studií předložených členskými státy mají daňové pobídky pro VaV motivační účinek v tom smyslu, že podniky stimulují k vyšším výdajům na VaV.

¹⁵ Úř. věst. C 384, 10.12.1998, s. 3.

¹⁶ Rámec pro výzkum, vývoj a inovace.

Je nutno vzít v úvahu rovněž příslušná pravidla kumulace, která stanoví, zda společnost může obdržet podporu podle různých opatření.

Dále je nutno posoudit, zda daňová opatření patří do nařízení o blokových výjimkách.

2. OSVĚDČENÉ MODELY DAŇOVÉHO ZACHÁZENÍ A DAŇOVÝCH POBÍDEK PRO VAV

V posledních letech stále více členských států upravuje nebo zavádí daňové pobídky pro VaV na podporu investic do VaV¹⁷. V současnosti pobídky využívá 15 členských států jako součást kombinace nástrojů státní podpory. V rámci otevřené metody koordinace obsahují odborné zprávy¹⁸ CREST¹⁹ přehled a analýzu různých daňových pobídek pro VaV v členských státech EU a ostatních příslušných zemích. Zprávy vyzdvihují rozmanitost druhů a koncepčních rysů daňových pobídek, což je projevem odlišné situace v dotčených zemích (celková daňová politika, struktura průmyslu, výsledky soukromého sektoru v oblasti VaV). Neexistuje jednoznačná odpověď na otázku, jak by měly být daňové pobídky pro VaV navrženy, prováděny nebo vyhodnocovány.

Na základě odborné analýzy různých systémů a stávajících hodnocení lze nicméně stanovit řadu hlavních zásad, pokud jde o nejdůležitější možné koncepce a jejich charakteristiky a příslušné činitele související s nepředvídanými skutečnostmi, které lze nalézt v příloze²⁰. Podle těchto hlavních zásad musí daňové pobídky např.:

- zahrnovat více podniků, pokud možno co nejvíce přispět ke zvýšení výdajů podniků na VaV a omezit na nejnižší možnou míru narušení trhu (zde jsou nejvhodnější obecná opatření);
- zahrnovat veškeré běžné výdaje a vzít v úvahu některé druhy kapitálových výdajů souvisejících s výzkumem a vývojem;
- zaměřit se zajištění přímé adicionality daňových pobídek a adicionality spojené s chováním;
- vzít v úvahu hodnotící kritéria a údaje z fáze plánování;
- ověřit, zda daňové pobídky splnily své specifické cíle, zda byl účinný mechanismus jejich provedení/spravování a jaké byly jejich širší společenské účinky.

V příloze jsou uvedeny podrobné pokyny k obecným zásadám navrhování a provádění daňových pobídek, jak jsou popsány výše, ale rovněž pro různé druhy režimů a úlev a způsobilé výdaje na VaV. Příloha předkládá možnosti zlepšení daňového zacházení s VaV v různých politických souvislostech a zabývá se zejména vlivem širší kombinace politik, relativními výhodami daňového prostředí, které je obecně příznivé pro VaV, oproti používání obecných daňových pobídek pro podniky nebo selektivní podpoře pro mladé inovativní malé a střední podniky. Členské státy se vyzývají, aby tyto pokyny vzaly v úvahu při zavádění nových daňových pobídek pro VaV nebo při úpravě stávajících pobídek.

¹⁷ [Zpráva IBFD pro rok 2004 o daňovém zacházení s výdaji na VaV.](#)

¹⁸ [Zprávy CREST.](#)

¹⁹ Vědecký poradní výbor Evropské rady a Komise.

²⁰ SEK(2006) XXX.

Systematické a konzistentní posuzování dopadů daňových pobídek pro VaV, a to jak na úrovni jednotlivých podniků, tak i na hospodářství jako celek, je rozhodující pro jejich účinnější využívání. Avšak vzhledem k tomu, že hodnotící studie, jichž je v současnosti k dispozici poměrně malý počet, často používají odlišnou metodiku, je obtížné jejich výsledky porovnat. Členské státy se vyzývají, aby přijaly systematický a jednotný přístup k jejich posuzování podle obecných zásad uvedených v příloze.

Navrhovaný přístup zahrnuje analýzu očekávaného dopadu daňových pobídek pro VaV *ex ante* a přípravu hodnocení *ex post* ve fázi plánování. Komise bude podporovat výměnu zkušeností a osvědčených postupů vytvořením sítě národních odborníků.

3. ZÁSADY PRO OPATŘENÍ SPOLEČNÉHO ZÁJMU A VZÁJEMNÉHO PROSPĚCHU

V souvislosti se zlepšením účinného využívání daňových pobídek pro VaV a daňového zacházení s VaV v EU se kromě výše uvedených základních zásad pro navrhování pobídek (tj. soulad s právem EU a poučení se z osvědčených postupů členských států) objevuje řada jiných specifických daňových záležitostí, které je nutno řešit konzistentně. Některé tyto záležitosti jsou aspekty obecného daňového systému, které souvisejí s výzkumem, zatímco jiné se týkají otázek VaV ve společném zájmu.

Společným cílem iniciativ navrhovaných v tomto oddíle je zajistit, aby daňová politika více přispívala k dosažení hospodářství založeného na znalostech vytvořením jednotného rámce, který napomáhá větším investicím do VaV a zlepšuje fungování vnitřního trhu.

Členské státy se vyzývají, aby projednaly iniciativy navržené v tomto oddíle na úrovni EU a vzaly je v úvahu při přezkumu své daňové politiky.

3.1. Podpora velkých nadnárodních projektů v oblasti VaV

V současnosti je významným trendem rostoucí globalizace znalostí a internacionalizace výzkumu a inovací. Tento vývoj je podporován pokrokem v oblasti IKT a realizací značné přidané hodnoty při vytváření poznatků a jejich šíření, jež mohou globalizace a mezinárodní partnerství nabídnout. Zkušenosti z programu EUREKA a jiných mezinárodních výzkumných iniciativ ukázaly, že velké nadnárodní projekty čelí značným obtížím, pokud jde o zajištění včasného a synchronizovaného víceletého poskytování veřejných prostředků z několika členských států, což je často spojeno s odlišnými postupy schvalování. Ačkoliv by nadnárodní projekty měly být v zásadě podporovány vzhledem k jejich vysoké produktivitě, přínosům v oblasti učení a transferu znalostí, takovéto projekty mohou být ve skutečnosti spojeny s celou řadou překážek. Při řešení těchto problémů může být vhodné využít vedle financování těchto projektů prostřednictvím grantů také specifické daňové pobídky pro VaV vzhledem k jejich časové příhodnosti a předvídatelnosti po dobu trvání výzkumného projektu.

Členské státy (spolu s Evropskou komisí) se proto vyzývají, aby se zabývaly překážkami pro nadnárodní výzkumné projekty např. cestou lepšího využívání a koordinace daňových pobídek pro průmyslové podniky, které se účastní velkých nadnárodních projektů v oblasti VaV, nebo používáním společných definic VaV.

Jelikož tato veřejná podpora je vzhledem ke své podobě selektivní, představuje státní podporu a musí být v souladu s ustanoveními revidovaného rámce a slučitelná se Smlouvou o ES podle čl. 87 odst. 3 s ohledem na významné projekty společného evropského zájmu.

3.2. Mladé inovativní podniky

Daňové pobídky zaměřené na mladé inovativní podniky²¹, jak byly zavedeny některými členskými státy, mohou mít kladný účinek na činnost v oblasti VaV a na růst těchto společností. Mohou mít podobu osvobození od daně z příjmu právnických osob nebo časově omezeného osvobození od plateb příspěvků na sociální zabezpečení v souvislosti se zaměstnáváním vysoce kvalifikovaných pracovníků (např. výzkumných pracovníků a odborníků), čímž se sníží náklady pro mladé podniky založené na VaV. Členské státy se vyzývají, aby zvážily poskytování specifických daňových pobídek pro tuto strategicky důležitou kategorii podniků.

3.3. Podpora financování výzkumu prostřednictvím nadací

Dalším způsobem, jak podporovat investice do VaV v Evropě, by mohlo být zlepšení daňového zacházení s dobročinnými subjekty, které financují výzkum, např. nadacemi a charitativními organizacemi (dále jen „výzkumné nadace“). Výzkumnými nadacemi jsou soukromé subjekty, jejichž cílem je zlepšit vědecké poznání financováním činností v oblasti VaV ve veřejně prospěšných organizacích, obvykle vysokých školách a veřejných výzkumných centrech. Ačkoliv existuje několik velkých výzkumných nadací²², tento zdroj financování se v porovnání s USA nevyužívá v Evropě dostatečně a zdá se, že některé formální a neformální překážky omezují na straně jedné dary jednotlivců i podniků a na straně druhé tok finančních prostředků do výzkumu.

Proto je nutné zlepšit daňové podmínky pro přeshraniční dary a činnost nadací za účelem vytvoření rovných podmínek v EU. Dohodnutí společné definice veřejně prospěšných účelů nebo vzájemné uznávání veřejně prospěšných organizací, které mají nárok na daňové úlevy, by bylo důležitým krokem k usnadnění přeshraničního financování. Takovýto přístup lze nalézt v návrhu Evropského nadačního střediska na statut evropské nadace, který se zasazuje rovněž o nediskriminační přístup k daňovému zacházení s takovými nadacemi a jejich dárci a obdarovanými.

Členské státy se vyzývají, aby podpořily společný přístup ohledně i) daňového zacházení se samotnými nadacemi bez ohledu na to, kde jsou v EU usazeny, a ii) definice veřejně prospěšných organizací.

Komise podpoří zřízení „*Evropského fóra pro dobročinnost a financování výzkumu*“, což bude stálý mechanismus pro sdílení zkušeností, přezkoumávání osvědčených postupů a podporu spolupráce.

3.4. Přeshraniční mobilita výzkumných pracovníků

K usnadnění mobility výzkumných pracovníků v EU, a to jak s ohledem na dlouhodobé pobyty v jiném členském státě, tak i kratší pracovní pobyty, se členské státy vyzývají, aby pro výzkumné pracovníky a instituce, které je zaměstnávají, zjednodušily administrativní aspekty plnění daňových povinností a aby poskytovaly odčitatelné položky na pokrytí skutečných nákladů mobility (např. cestovní výdaje).

²¹ Viz definici v rámci pro státní podpory na výzkum, vývoj a inovace.

²² The Wellcome Trust, Volkswagen Stiftung, Fondazione Cariplo, Champalimaud Foundation.

Členské státy i zaměstnávající instituce by měly dále usilovat o zlepšení transparentnosti specifických daňových pobídek, které mohou být dostupné rovněž pro výzkumné pracovníky (např. daňové výhody pro přistěhované osoby). Členské státy se rovněž vyzývají, aby zjistily, za jakých podmínek by si výzkumní pracovníci mohli po omezenou dobu ponechat svůj daňový domicil v zemi původu. Členské státy by v každém případě měly zamezit dvojímu zdanění, např. lepší transparentností ustanovení v dvoustranných daňových smlouvách a vnitrostátních právních předpisech, které se týkají přeshraničních výzkumných pracovníků.

3.5. Usnadnění přeshraničního externího zadávání VaV

Některé členské státy (např. Francie, Španělsko) umožňují, aby podniky zažádaly o osvědčení uznávající jejich schopnost provádět VaV. Tato osvědčení usnadňují uplatňování daňových pobídek pro VaV a jsou platná po dobu několika let. Daňové orgány je využívají k efektivnějšímu vyřizování žádostí o daňové úlevy. Aby se zamezilo územní diskriminaci v případech přeshraničního externího zadávání VaV, členské státy zavádějící takovéto postupy se vyzývají, aby je rozšířily na podniky provádějící VaV, které jsou usazeny v ostatních členských státech.

Zúčastněné členské státy se vyzývají, aby se dohodly na obsahu těchto osvědčení s cílem usnadnit jejich vzájemné uznávání a snížit administrativní zátěž pro podniky v celé EU. K podnícení diskuse Komise předloží možnou strukturu těchto osvědčení.

V některých členských státech jsou veřejným subjektům, které provádějí VaV, vydávána takováto osvědčení automaticky. Aby se zamezilo územní diskriminaci v případech přeshraničního externího zadávání VaV, mělo by se s rovnocennými veřejnými subjekty usazenými v ostatních členských státech zacházet stejně jako s vnitrostátními subjekty. Komise vypracovala seznam veřejných subjektů provádějících VaV, které jsou usazeny v EU, na základě jejich účasti ve výzkumném rámcovém programu. Tento seznam bude k dispozici online a může zúčastněným členským státům pomoci, aby své daňové pobídky pro VaV prováděly nediskriminačním způsobem. Komise hodlá tento seznam pravidelně aktualizovat a vyzývá všechny členské státy, aby jej zkontrolovaly a aby popřípadě poskytly informace o jiných subjektech, které by měly být na tento seznam zařazeny.

3.6. VaV a DPH

U DPH z výdajů na VaV, které vzniknou osobám povinným k dani, je nárok na odpočet, pokud dotčené zboží a služby jsou používány pro plnění zdanitelná DPH. Stávající pravidla 6. směrnice o DPH týkající se osvobození od daně, orgánů veřejné správy a dotací mohou mít vliv na odpočitatelnost DPH, a tudíž některé výzkumné činnosti zbytečně zatěžují. Komise se zavázala k přezkoumání těchto tří záležitostí²³, jež je nutno modernizovat. Při přezkumu právních předpisů kriticky přezkoumá omezení týkající se vracení DPH v případě výdajů na VaV. Uváží rovněž, nakolik stávající pravidla týkající se orgánů veřejné správy a dotací brání vytváření partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem (PPP) a opatření pro sdílení nákladů, mimo jiné v oblasti výzkumu, v níž se tyto struktury stále více využívají k provádění činností v oblasti VaV, jež vyžadují sdružování prostředků veřejných a soukromých subjektů nebo externí zadávání výzkumu soukromými subjekty u veřejných subjektů (smluvní výzkum). Uplatňování stávajících pravidel o DPH na veřejné subjekty je složité a vede k rozdílným výsledkům v jednotlivých členských státech. Rozdílné zacházení s veřejnými

²³ KOM(2000) 348.

a soukromými subjekty, pokud jde o DPH, narušuje hospodářskou soutěž, vede k hospodářské neúčinnosti a vybízí k vytváření způsobů, jak se vyhnout se daňovým povinnostem. Komise přezkoumá způsoby, jak tato pravidla zjednodušit a usnadnit jejich jednodušší uplatňování ve Společenství, aby byly zajištěny rovné podmínky v těch oblastech činnosti, v nichž působí veřejné i soukromé subjekty, např. poskytování smluvního výzkumu.

Vzájemně úzce související problémy týkající se osvobození od daně, orgánů veřejné správy a dotací budou řešeny jako jeden balíček a před předložením návrhu v roce 2008 budou posouzeny sociální a hospodářské dopady možného legislativního návrhu.

3.7. Zacházení s VaV ve společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob

Z dlouhodobějšího hlediska je žádoucí usilovat o jednotnou definici VaV a inovací v EU pro daňové účely a poskytnout těmto výdajům příznivé daňové zacházení ve společném konsolidovaném základu daně z příjmů právnických osob. Komise toto zahrne do diskusí příslušných pracovních skupin s členskými státy s cílem stanovit soudržné a dobře vyvážené řešení v souladu s ostatními možnými pobídkami v rámci společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob.

4. ZÁVĚR

Komise bere na vědomí současnou tendenci v mnoha členských státech poskytovat příznivější daňové zacházení pro VaV a vítá toto úsilí o zvýšení podnikových výdajů na VaV. Existuje však nebezpečí, že rostoucí rozmanitost daňových pobídek pro VaV povede k dalšímu tříštění daňového prostředí pro podniky v Evropě a k jejich neoptimálnímu přeshraničnímu využívání. K posílení účinného využívání daňových pobídek pro VaV v celé EU a ke zlepšení nadnárodní spolupráce ve výzkumu je proto vzhledem k rostoucí globalizaci činností v oblasti VaV nutný určitý stupeň koordinace. V tomto sdělení a v připojené příloze jsou uvedeny právní podmínky a možné podoby těchto pobídek s cílem pomoci členským státům zlepšit jejich daňové zacházení s VaV.